

Sociologie postižení a znevýhodnění: úvod

Lenka Slepíčková

Požadavky na ukončení

Esej

- rozsah 7-10 normostran, souvislý text, nikoli odrážky nebo slovníková hesla
- Úvod, v němž dojde k nastínění problému, jasné vymezení řešené otázky
- Hlavní část textu – argumentace
- Závěr a shrnutí
- Seznam použitých zdrojů

Obsah:

- a) Vybrané téma zpracované s použitím nejméně 5 odborných zdrojů
- b) Kapitola diplomové nebo jiné práce, která se tématem zabývá
- c) **Recenze knihy** (například: Jinakost-postižení-kritika – Kateřina Kolářová; Stigma – Erving Goffman; Umlčené tělo – R. Murphy)
- d) **Recenze filmu** (například festival Jeden svět, nebo časosběrný dokument „Nevítaní“ rež. Tomáš Škrdlant 2009)
- e) **Reflexe tématu, které představil někdo z hostů**

Harmonogram

- 1) Plán – 1 NS – název, anotace (1-3 odstavce), seznam zdrojů (do 14. 4.)
- 2) První verze textu (do 12. 5.)
- 3) Upravená verze textu v režimu sledování změn na základě zpětné vazby (do 23. 6.)

Vše elektronicky do odevzdáárny!

Disability studies

„Nevyléčitelné tělo se stává urážkou moci moderní medicíny a technologie.“

(Garland-Thomson 2004:781)

„Být zdravím, zdatným, způsobilým a tedy „normálním“ se stalo nezpochybňovaným předpokladem naplněného života moderního člověka i podmínkou uznání jeho občanského statusu a lidství.“ Kolářová (2012:17)

Disability studies jako zpochybnění „objektivního“ pojmu „postižení“

„Radikální přehodnocení postižení jako fenoménu výlučně způsobeného biologickým deficitem a posun ke konceptům, které zdůrazňují, že postižení nemá s individuálními těly či mozky žádnou kauzální souvislost.“

Shakespeare 2006:31

Odmítání patologizace a paternalistického „soucitu“, odmítání nahlížení na postižení jako na biologický fakt.

Kritika

„Nejenže disability studies chtějí tvrdit, že postižení je normální, dokonce trvají na tom, že nemá nic společného s nemocí, a tudíž nepotřebuje léčit.“

Kritika DS, Norah Vincent

Pojmy

- Stigma
- Medikalizace a demedikalizace
- Inkluze

Pojmy II

- Tělesně vadný
- Invalidní
- Zdravotně postižený
- Hendikepovaný
- Se speciálními potřebami
- Znevýhodněný

- Samotné osoby s postižením podle Halla (2004) a Abbott (2006) považují z pohledu sociální inkluze za zásadní tyto oblasti:
- být přijímán jako osobnost bez ohledu na postižení,
- vést významné a oboustranné mezilidské vztahy,
- být zapojen do různých aktivit,
- být zaměstnán,
- žít ve vhodném prostředí (odpovídajícím),
- mít možnost využívat formální a neformální podpory.

Medicínský model postižení

Obtíže jedince pramení z omezení funkčních nebo mentálních schopností způsobeného právě postižením (Oliver 1990). Postižení je objektivně pozorovatelná odchylka od biomedicinských norem fungování jedince (Bickenbach et al. 1999).

Sociální model postižení

Model tedy zasazuje postižení do širšího sociálního kontextu a věnuje se způsobům, kterými společnost systematicky utlačuje a diskriminuje jedince s postižením.